

Groenblauwe aders creëren stedelijke welvaart

Daan Zandbelt, Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving en verbonden aan ontwerpbureau De Zwarte Hond, is een pleitbezorger van zogeheten groenblauwe aders. Deze structuren vormen volgens Zandbelt een passend antwoord op diverse stedelijke vraagstukken.

Ontwerp maximaal duurzaam en combi-neer leefbaarheids- en gezondheidsdoelen aan de voorkant

In het stedelijk gebied is klimaatadaptatie een *hot issue*. Het gaat om aanpassingen van de waterhuishouding, het voorkomen van hittestress, het ontwerpen van evacuateroutes en reserveringen voor piekberging. Deze opgave is goed te koppelen aan zogenoemde groenblauwe aders voor actieve vervoerswijzen, te fiets en te voet, waardoor noodzakelijke aanpassingen tegelijkertijd bijdragen aan een betere leefomgeving. Als lid van het College van Rijksadviseurs ben ik voorstander van het inzetten van ontwerpkracht bij het zoeken naar oplossingen om steden en landschappen robuuster

Daan Zandbelt: 'De uitdaging ligt in het ontwerpen van ontbrekende schakels.'

en adaptief te maken.

Groenblauwe aders dringen als singel of park diep door in de stad. Daar kunnen ze ook geïntegreerd onderdeel zijn van hoofdaders van een wijk of stadsdeel. De uitdaging ligt in het ontwerpen van ontbrekende schakels. Een 'blokje om' wordt dan onderdeel van grotere

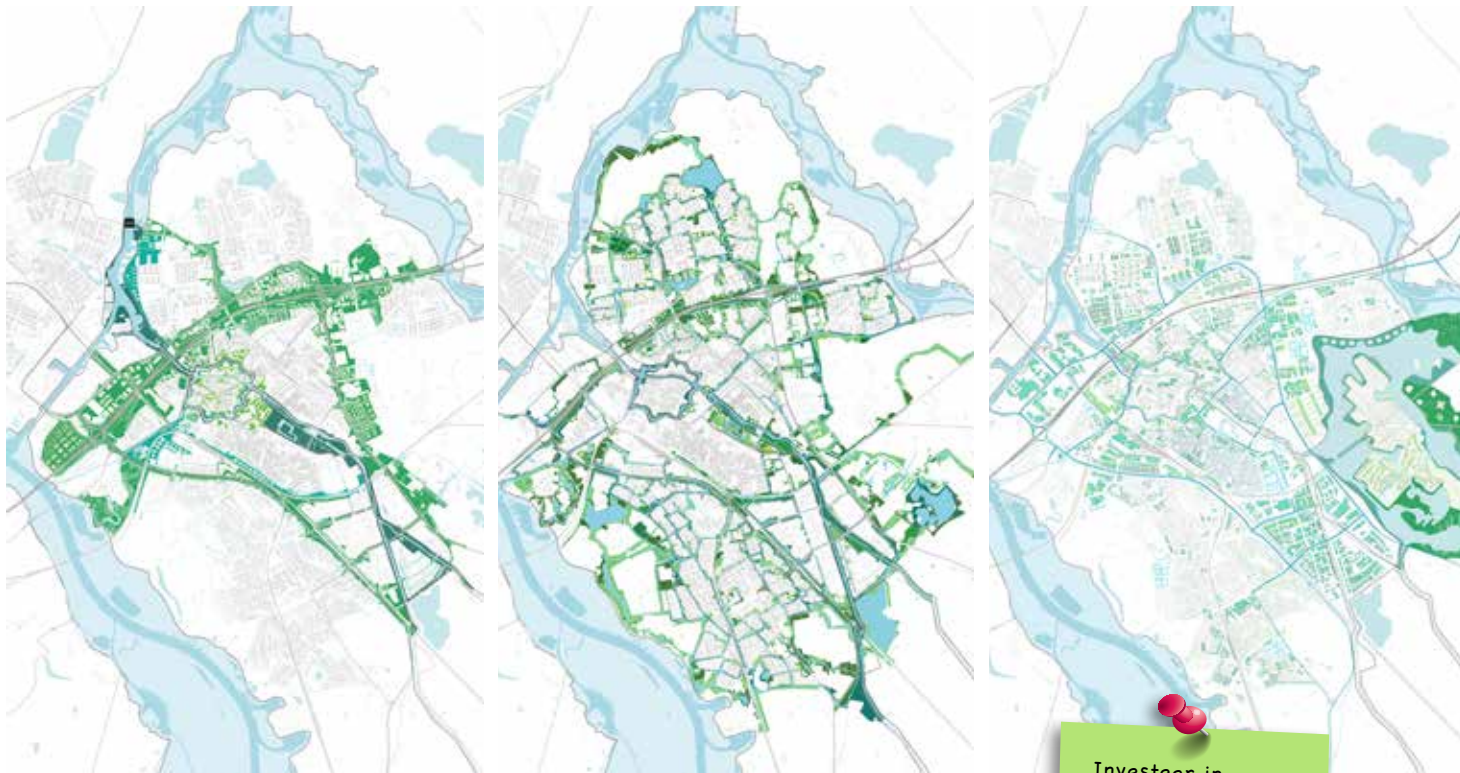
'rondjes'. Een frisse neus in het landschap begint zo om de hoek. Een mooi voorbeeld hiervan vind ik de binnenstad van Breda, waar je via groene singels en parken makkelijk aan de zuidkant het landschap in kan. Aan de noordzijde van de stad is dit moeilijker, hier ontbreken de groene aders.

Zachte zones

In de naoorlogse periode was het leidend principe van de ruimtelijke ordening het contrast tussen stad en landschap. Hierdoor zijn rood en groen vaak met de ruggen tegen elkaar komen te staan. Verbindingen zijn er nauwelijks, zodat de stedeling slechts met moeite de stad uit kan komen voor ontspanning.

Op een aantal plekken zijn geleidelijke overgangen tussen stad en land beter opgelost. Deze 'zachte zones' vormen het uitloopgebied van de stedeling, die hier tuiniert, wandelt en fietst. Her en der is er plek voor een huis. Door de gradi-

Werk klimaatadaptief, samen met bewoners en ondernemers

Drie scenario's voor groenblauwe aders in Zwolle in het kader van de studie 'Goed groen is goud waard'. (bron: De Urbanisten en Planbureau voor de Leefomgeving)

Investeer in toekomstbestendig groen dat maximale ecosysteemdiensten levert

ent van stad naar landschap is het plannen van een nieuwe stadsuitbreiding over deze stadsrandzone heen nagenoeg uitgesloten. Alleen door geleidelijke kleinschalige groei kan er nog een verschuiving plaatsvinden. Om zachte zones tot een succes te maken, is het noodzakelijk heldere ruimtelijke kaders te definiëren, waarlangs een geleidelijke, kleinschalige ontwikkeling kan plaatsvinden.

Investeren in groenblauwe aders loont. Dat blijkt ook uit de studie die ontwerp bureau De Urbanisten in opdracht van het College van Rijksadviseurs en het PBL maakte. De Urbanisten verbinden in deze studie de doelen van klimaatadaptatie van de stad Zwolle met de mogelijkheden voor verstedelijking en infrastructurele ontwikkeling. De studie legt de hoofdstruc-

tuur van de stad bloot: vanuit de binnenstedelijke singelstructuur is de stad verbonden met het buitengebied via stadsrandzones. Omvang van het watervolume, aantallen bomen en oppervlakte van rietgronden en groen zijn in het rekenmodel Teeb.stad gekwantificeerd. Daar zijn ambities voor verstedelijking op geprojecteerd. Uit deze calculaties blijkt dat economisch rendement wordt behaald door groenblauwe aders als onderdeel van verstedelijking te ontwerpen.

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN

Groenblauwe aders combineren het beste van twee werelden: het stedelijke en het landschappelijke. De stad wordt er aantrekkelijker van en bovendien zijn ze noodzakelijk om de stad als klimaatbuffer

verder te ontwikkelen. Ik zet me als Rijksadviseur in voor een betere verbinding tussen groenblauwe aders en pleit dan ook voor het verbeteren van verbindingen. Ook waterschappen kunnen hier een zinvolle bijdrage aan leveren door het watersysteem in samenhang te zien met deze aders. Daarmee krijgt 'blauw', net als 'groen', voor stadsbewoners betekenis als onderdeel van het dagelijks recreatienetwerk.

De werkagenda van het College van Rijksadviseurs en het onderzoek 'Goed groen is goud waard' is te downloaden vanaf www.collegevanrijksadviseurs.nl. De studie is in opdracht van het College van Rijksadviseurs in samenwerking met het Planbureau voor de Leefomgeving ontwikkeld.